

KRISTIN HANNAH

Romano JONVABALIŲ TAKAS autorė

Kelionė atgal

*Atminties žavesys, kai kas pasakytų — genialumas, yra
tai, jog ji išranki, atsitiktinė ir kaprizinga;
ji nustumia į šalį iškilią katedrą ir neišdildomai
užfiksuoja mažą berniuką, kiemo dulkėse graužiantį
meliono gabalą.*

— Elizabeth Bowen

*Jei žmogus galėtų sapne įžengti į rojų ir kaip įrodymą,
kad jo siela tikrai buvo ten, gautų gėlę, ir jei jis pabudęs
rastų tą gėlę rankoje — vaje! Kas tada?*

— Iš S. T. Coleridge užrašų

PROLOGAS

Ji susmukusi tualetu kabinoje; ant skruostų džiūsta ašaros, sumišusios su blakstienų tušu, kurį vos prieš kelias valandas taip rūpestingai tepė. Iškart matyti, kad jai čia ne vieta, tačiau ji čia.

Skausmas klastingas, visuomet ateina ir pasišalina tarsi nekvietas svečias, kurio negali nepriimti. Ji nori šio skausmo, nors niekada to nepripažino. Pastaruoju metu tai vienintelis tikras dalykas. Netgi dabar, praėjus keleriems metams, ji sugauna save tyčia galvojant apie savo geriausią draugę, nes norisi paverkti. Ji lyg vaikas, knebinėjantis šašą, negali liautis, nors ir žino, kad skaudės.

Ji mėgino gyventi toliau viena. Iš tiesų mėgino. Ir dabar savotiškai bando, tačiau kartais vienas žmogus gali palaikyti tave gyvenime, padėti tvirtai stovėti ant kojų, o kai jo nelieta, gali greitai pargriūti, nesvarbu, kokia stipri kadaise buvai, nesvarbu, kaip stengiesi išlikti tvirta.

Kadaise — labai seniai — ji ėjo tamsos gaubiamu keliu, vadinamu Jonvabalių taku, visai viena blogiausią savo gyvenimo naktį ir sutiko giminingą sielą.

Tai buvo mūsų pradžia. Daugiau nei prieš trisdešimt metų.

Talė ir Keitė. Tu ir aš prieš visą pasaulį. Geriausios draugės amžiams.

Tačiau istorijos baigiasi, tiesa? Tu netenki žmonių, kuriuos mylėjai, ir privalai gyventi toliau.

Aš turiu ją paleisti. Atsisveikinti su šypsena.

Tai nebus lengva.

Ji dar nežino, ką išjudino. Po kelių akimirų viskas pasikeis.

PIRMAS SKYRIUS

2010 m. rugsėjo 2 d.

22.14

Ji jautėsi truputį apdėjusi. Jausmas buvo ganėtinai malonus, tarsi būtum įsisukusi į šiltą, ką tik iš džiovyklės ištrauktą apklotą. Bet kai atsipeikėjo ir pamatė, kur esanti, nebebuvo taip malonu.

Moteris sėdėjo tualetu kabinoje, pasidėjusi galvą ant kelių, su apdžiūvusiomis ašaromis ant skruostų. Kiek laiko jau čia tūno? Ji lėtai atsistojo ir išėjo iš tualetu, skindamasi kelią per sausakimšą teatro vestibulį, nekreipdama dėmesio į smerkiančius žvilgsnius tų gražių žmonių, geriančių šampaną po žėrinčiu devyniolikto amžiaus sietynu. Matyt, filmas baigėsi.

Išėjusi į lauką, savo juokingai stilingus odinius batelius paspyrė į šešėlius. Mūvėdama vien brangiomis juodomis nailono kojineimis, per nesmarkų lietų patraukė purvinu Sietlo šaligatviu namų link. Juk iki ten tik kokie dešimt kvartalų. Ji pareis, tuo labiau kad tokią valandą niekaip nesurastų taksi.

Priėjus Virdžinijos gatvę dėmesį patraukė ryškiai rožinė MARTINI BAR iškaba. Prie lauko durų stoviniavo keletas žmonių, rūkydami ir šnekučiuodamiesi po stogeliu.

Nors buvo prisiekusi praeiti pro šalį, pasijuto tiesianti ranką į duris ir žengianti vidun. Įsmukusi į tamsią triukšmingą salę, pasuko tiesiai prie ilgo raudonmedžio baro.

— Ko galėčiau pasiūlyti? — pasiteiravo liesas, meniškos išvaizdos vyrukas oranžiniais plaukais ir su daugiau metalo ant veido nei varžtų ir vinių skyriuje „Sears“ prekybos centre.

— Stikliuką grynos tekilos, — atsakė ji.

Išlenkusi pirmąjį, užsisakė dar vieną. Garsi muzika veikė raminausiai. Ji gėrė gryną tekilą ir lingavo į ritmą. Aplinkui žmonės kalbėjosi ir juokėsi. Moteris pasijuto viso šio šurmulio dalimi.

Prie jos prisigretino vyras, vilkintis brangiu itališku kostiumu. Jis buvo aukštas, akivaizdžiai tvirtas, šviesiais, rūpestingai pakirptais ir suškuotais plaukais. Veikiausiai bankininkas arba teisininkas. Jai per jaunas, žinoma. Vyriškiui ne daugiau kaip trisdešimt penkeri. Įdomu, ar ilgai dairėsi, ieškodamas gražiausios moters salėje? Išgėrė vieną taurelę, o gal dvi?

Galų gale atsisuko į ją. Iš vyriškio žvilgsnio moteris suprato, kad jis žino, kas ji, ir tas nežymus pripažinimas sugundė ją.

— Ar galiu jus pavaišinti gėrimu?

— Nežinau. O galite?

Ar jai pinasi liežuvis? Negerai. Be to, nesugeba aiškiai mąstyti.

Vyriškio akys nuklydo nuo jos veido prie krūtų, tada vėl grįžo prie veido. Tas žvilgsnis viską aiškiai pasakė.

— Bent jau gėrimu tai tikrai.

— Paprastai neužkabinėju nepažįstamųjų, — pamelavo moteris.

Pastaruoju metu jos gyvenime buvo vien tik nepažįstamieji. Visi kiti, kurie buvo svarbūs, pamiršo ją. Moteris jautė, kaip jos organizmą ima veikti ksanaksas. O gal tekila?

Vyriškis palietė jai smakrą, švelniai perbraukė per skruostą, ir ji suvirpėjo. Kaip įžūlu ją liesti; niekas to nedarė.

— Trojus, — prisistatė jis.

Moteris pažvelgė į jo mėlynas akis ir pajuto, kaip pečius užgula vienišumas. Kada pastarąjį kartą koks vyras jos norėjo?

— Talė Hart, — atsakė ji.

— Žinau.

Jis pabučiavo ją. Vyro lūpos buvo salsvos, atsidavė kažkokiu gėrimu ir cigaretėmis. O gal žole. Talė norėjo atsiduoti vien tik fiziniams pojūčiams, ištirpti kaip saldainis.

Moteris norėjo pamiršti viską, kas buvo bloga jos gyvenime, ir kaip atsidūrė tokioje vietoje kaip ši, viena nepažįstamųjų jūroje.

Kelionė atgal

— Pabučiuok mane dar kartą, — ištarė ji, nekęsdama savęs už tą apgailėtiną maldaujamą gaidelę, kurią girdėjo savo balse.

Taip ji kalbėdavo vaikystėje, tuomet, kai buvo dar maža mergaitė ir sėdėdavo prispaudusi nosį prie lango, laukdama sugrįžtant mamos. *Kas man ne taip?* — klausinėdavo toji maža mergaitė visų, kurie teikdavosi klausytis, bet niekada nesulaukė jokio atsakymo. Talė ištiesė rankas ir prisitraukė nepažįstamąjį artyn. Nors jis bučia-vo ją ir spaudėsi kūnu, moteris pajuto besikaupiančias ašaras, o kai šios paplūdo, nebepajėgė jų sustabdyti.

2010 m. rugsėjo 3 d.

02.01

Talė iš baro išlingavo paskutinė. Durys užsitrenkė už nugaros; neoninė iškaba sušnypštė ir išsijungė. Jau buvo po antros; Sietlo gatvės tuščios. Nuščiuvusios.

Eidama slidžiu šaligatviu moteris netvirtai dėliojo žingsnius. Ją pabučiavo nepažįstamas vyras, o ji apsisverkė.

Apgailėtina. Nenuostabu, kad jis atsitraukė.

Lietus Talę plakė iš visų pusių. Ji panoro sustoti, užversti galvą ir nuskęsti jame.

Nebūtų taip jau blogai.

Kelionė namo, rodės, truko ištisas valandas. Įžengusi į savo namo vestibulį, praslinko pro durininką nepakeldama akių.

Lifte išvydo save veidrodinėje sienoje.

O Dieve.

Ji atrodė siaubingai: kaštoniniai plaukai, kuriuos būtinais reikėjo dažyti, atrodė tarsi paukščių lizdas, o nuvarvėjęs blakstienų tušas buvo dėmėmis nutepliojęs skruostus.

Lifto durys atsivėrė, ir ji išvirto į koridorių. Kojos taip pynėsi,

kad atrodė, jog ji visą amžinybę bandė pasiekti duris, o tada iš ketvirtro karto įkišo raktą į spyną. Kai pagaliau atsidūrė viduje, pasijuto visiškai apsvaigusi. Galvą vėl skaudėjo.

Kažkurioje vietoje tarp valgomojo ir svetainės atsitrenkė į staliuką ir vos nepargriuvo. Išsigelbėjo paskutinę sekundę, spėjusi įsikibti į sofą. Talė susmuko ant minkštos baltos pagalvėlės ir atsiduso. Ant staliuko priešais ją pūpsėjo didžiulė krūva popierių. Sąskaitos ir žurnalai.

Moteris atlošė galvą ir užsimerkė, stebėdamasi, kaip susijaukė jos gyvenimas.

— Kad tave kur, Keite Rajan, — sušnabždėjo geriausiai draugei, kurios ten nebuvo.

Talė nebepakelia vienišumo. Tačiau jos geriausios draugės nebėra. Ji mirė. Tada viskas ir prasidėjo. Kai neteko Keitės. Argi ne apgailėtina? Po savo geriausios draugės mirties Talė ėmė rintis žemyn ir niekaip nesugeba ištraukti savęs iš tos duobės.

— Man reikia tavęs, — tada šūktelėjo: — Man *reikia* tavęs!

Tyla.

Moteris nunarino galvą. Ar ji užmigo? Gal...

Kai vėl atsimerkė, jos balzganos akys susmigo į krūvą žurnalų ant kavos staliuko. Daugiausia šlamštas, katalogai ir žurnalai, kurių ji nebeskaito. Jau buvo benusisukanti, tačiau dėmesį patraukė viena nuotrauka.

Talė susiraukė, palinko į priekį, pastūmė į šoną kitus žurnalus ir išsitraukė *Star*, gulintį krūvos apačioje. Viršutiniame dešiniajame kampe buvo jos nuotrauka — nedidelė ir nelabai gera. Ne tokia, kokia būtų galima didžiulotis. Po ja išspausdintas vienas baisus žodis.

Narkomanė.

Moteris čiupo žurnalą ir drebančiomis rankomis jį atvertė. Sklaidė puslapius vieną po kito, kol rado tai, ko ieškojo: savo nuotrauką.

Straipsnis buvo neilgas, neužėmė nė puslapio.

GANDAI PASITVIRTINO

Gerai žinomoms moterims senti nėra lengva, bet Talei Hart, buvusiai nepaprastai populiarios laidos *Merginų valanda* žvaigždei, regis, itin sunku. Ponios Hart krikštaduktė Mara Rajan davė išskirtinį interviu *Star* žurnalui. Panelė Rajan patvirtina, kad pastaruoju metu penkiasdešimtmetė Hart kovoja su demonais, persekiojančiais visą gyvenimą. Pasak panelės Rajan, pastaraisiais mėnesiais Hart „priaugo žiauriai daug svorio“, piktnaudžiauja narkotikais ir alkoholiu...

— O Dieve...

Mara.

Išdavystė smogė taip skaudžiai, kad ji negalėjo įkvėpti. Talė perskaitė istoriją iki pabaigos ir numetė žurnalą ant grindų.

Skausmas, kurį ji ištisis mėnesius, metus bandė užgniaužti, prasiveržė ir įtraukė į juodžiausią, vienišiausią erdvę. Tai buvo pirmas kartas, kai moteris nežinojo, kaip iš jos ištrūkti.

Talė svirduliuodama atsistojo ir, ašaroms temdant akis, sugraibė automobilio raktelius.

Ilgiau taip gyventi negalima.

ANTRAS SKYRIUS

2010 m. rugsėjo 3 d.
04.14

Kur aš?
Kas atsitiko?
Negiliai kvėpuoju ir bandau pajudėti, bet negaliu pakrutinti savo kūno, pirštų ar rankų.

Pagaliau atsimerkiu. Akys tarsi smėlio pripiltos. Burna tokia išdžiūvusi, kad negaliu nuryti.

Tamsu.

Šalia manęs kažkas yra. Gal net ne žmogus. Skleidžia aidų garsą, tarsi plaktuku kaltų geležį. Vibracija nuvilnija mano nugara, įsitaiso dantyse ir sukelia galvos skausmą.

Tas garsas — lyg kažkas traiškytų, maltų metalą — sklinda visur; aplink mane, ore, šalia manęs, manyje.

Taukšt brūkšt, taukšt brūkšt.

Skausmas.

Pajuntu jį iškart.

Smelkiantis, aštrus. Kai tik suvokiu jį, *pajuntu*, daugiau nieko nelieka.

Mane pažadina skausmas: gelianti, kankinanti agonija galvoje, pulsavimas rankoje. Kažkas manyje tikrai lūžę. Bandau pajudėti, tačiau skausmas toks didelis, kad išsijungiu. Kai atsipeikėju, pamėginu dar kartą; aš sunkiai kvėpuoju, plaučiai gurguliuoja. Užuođiu savo kraujo kvapą, jaučiu, kaip jis teka sprandu.

Kelionė atgal

Padėkit man, bandau pasakyti, bet mano menkas pastangas praryja tamsa.

ATMERKAKIS.

Išgirstu įsakymą, balsą, ir mane užlieja palengvėjimas. Esu ne viena.

ATMERKAKIS.

Negaliu. Neįstengiu.

JIGYVA.

Dar daugiau žodžių, šį kartą šūksnių.

NEJUDĖKIT.

Tamsa sujuda aplink mane, kažkaip pasikeičia ir skausmas vėl sprogsta. Triukšmas — tarsi kažkas pjūklų pjautų kedrą ar rėktų vaikas. Tamsoje švieselės spindi lyg jonvabaliai, ir man kažkodėl pasidaro liūdna. Jaučiuosi pavargusi.

VIENASDUTRYSKELIAM.

Jaučiu, kaip mane tempia, kelia šaltos rankos, bet aš jų nematau. Rėkiu iš skausmo, tačiau garsas tučtuojau nuslopsta, o gal jis tik mano galvoje.

Kur aš?

Atsimušu į kažką kieta ir šūkteliu.

VISKASGERAI.

Aš mirštu.

Mintis ateina netikėtai, užgniaužia orą plaučiuose.

Aš mirštu.

2010 m. rugsėjo 3 d.

04.39

Džonis Rajanas pabudo su mintimi: *kažkas negerai*. Jis atsisėdo ir apsidairė.

Nieko ypatinga, viskas po senovei.

Jis buvo namuose, darbo kabinete, Beinbridžo saloje. Ir vėl užmigo dirbdamas. Tai namuose dirbančio vienišo tėvo praxeiksmas. Trūko dienos valandų, kad viską suspėtų, tad teko vogti laiką iš nakties.

Vyriškis pasitrynė pavargusias akis. Kompiuterio ekrane buvo sustingęs keistas vaizdas — apskuręs gatvės vaikas sėdėjo po spragsinčia, įsijungiančia ir išsijungiančia nenonine iškaba ir godžiai traukė cigaretę. Džonis spustelėjo klavišą.

Ekrane Kevinas, pravarde Frizas, ėmė pasakoti apie savo tėvus.

Jiems nerūpi, gūžteldamas pečiais tarė vaikus.

Kodėl taip manai? — pasigirsta Džonio balsas.

Kai Frizas pakelia akis, kamera užfiksuoja jo žvilgsnį, kuriame matyti skausmas ir piktas iššūkis. *Aš juk čia, ar ne?*

Džonis šį įrašą žiūrėjo mažiausiai šimtą kartų. Jis keletą sykių kalbėjosi su Frizu, bet taip ir nesužinojo, kur tas vaikas užaugo, kur jo namai ir ar kas nors jo laukia, naktimis žvalgydamasis į tamsą ir nerimaudamas.

Rajanas žinojo, ką reiškia tėvų nerimas, gerai įsivaizdavo, kaip vaikas gali pasislėpti šešėliuose ir dingti. Todėl jis ir sėdi čia, dirba dieną naktį kurdamas dokumentinį filmą apie gatvės vaikus. Galbūt, jei labai stengsis ir užduos pakankamai klausimų, jis suras ją.

Džonis stebėjosi į vaizdą ekrane. Kadangi tą naktį, kai filmavo šį reportažą, lijo, gatvėje sutiko nedaug vaikų. Visgi kai pamatydavo kokį nors kontūrą fone, siluetą, kuris galėtų būti jaunos merginos, prisimerkdavo, užsidėdavo akinius ir dar įdėmiau išsispoksodavo į vaizdą: *Mara?*

Tačiau nė viena iš merginų, kurias matė kurdamas šį dokumentinį filmą, nebuvo jo dukra. Mara pabėgo iš namų ir dingo. Tėvas nė nežinojo, ar ji vis dar Sietle.

Džonis darbo kabinete išjungė šviesą ir nuėjo tamsiu, tyliu koridoriumi. Jo kairėje ant sienos kabėjo tuzinai šeimos fotografijų juodais rėmeliais. Kartais jis stabtelėdavo, peržvelgdavo šias nuotrau-

kas — savo šeimą — ir leisdavosi nukeliamas į laimingesnius laikus, o kartais stovėdavo priešais žmonos nuotrauką ir skendėdavo šypsenoje, kuri kadaise nušviesdavo jo pasaulį.

Šiąnakt jis nesustojo.

Bet stabtelėjo prie sūnų kambario ir pravėrė duris. Dabar Džonis nuolatos tikrindavo savo vienuolikmečius dvynius. Kai patiri, koks blogas gali būti gyvenimas ir kaip greitai gali pasikeisti, stengiesi apsaugoti tuos, kurie liko. Jie ten buvo, miegojo.

Vyriškis iškvėpė, nė nesuvokęs, kada įtraukė oro, ir nuėjo prie Maros kambario durų. Prie jų nesustojo. Buvo pernelyg skausminga užsukti į jos kambarį, matyti vietą, sustingusią laike — mažos mergaitės kambarį, — negyvenamą, kur viskas stovi kaip palikta.

Džonis nuėjo į savo kambarį ir užsidarė duris. Patalpa buvo užversta drabužiais, popieriais ir knygomis, kurias jis pradėdavo skaityti ir vėl padėdavo, ketindamas tęsti, kai sulėtės gyvenimo tempas.

Įžengęs į vonios kambarį, nusivilko marškinius ir įmetė juos į skalbinių krepšį. Veidrodyje sugavo savo atvaizdą. Kartais, pažiūrėjęs į save, pagalvodavo: *Neblogai kaip penkiasdešimt penkerių*, o kartais, kaip dabar, — *rimtai?*

Džonis atrodė... liūdnas. Labiausiai akys. Plaukai ilgesni nei derėtų, plonos žilos gijos įsimaišiusios tarp juodų. Vis pamiršta juos nusikirpti. Atsidusęs įlindo į dušo kabiną ir atsuko vandenį, leisdamas deginamai karštai srovei užlieti kūną ir nuplauti mintis. Po dušo pasijuto geriau, atrodė pasirengęs sutikti naują dieną. Nebėra prasmės bandyti užmigti. Vyriškis rankšluosčiu išsidžiovino plaukus ir užitraukė senus marškinėlius su „Nirvana“ logotipu, — šiuos rado ant grindų prie spintos, — bei nudėvėtus džinsus. Pasukęs atgal į koridorių, išgirdo suskambant telefoną.

Čirškė laidinis.

Džonis susiraukė. Dabar du tūkstančiai dešimtieji. Nūnai retai kas skambina senuoju numeriu.

Tuo labiau ir trys minutės po penktos ryto. Tokiu laiku galima tikėtis tik blogų naujienų.

Mara.

Jis šoko prie telefono.

— Alio?

— Ar yra Ketlina Rajan?

Prakeikti agentai. Ar jie kada nors peržiūri savo užrašus?

— Ketlina Rajan mirė beveik prieš ketverius metus. Išbraukite ją iš savo adresatų sąrašo, — šurkščiai atrėžė jis, o paskui tikėjosi išgirsti: *Ar jūs šeimoje priimate sprendimus?* Tačiau ragelyje stoji tylą, ir Džonis ėmė nekantrauti. — Kas čia skambina? — piktai paklausė jis.

— Pareigūnas Džeris Melounas, Sietlo policija.

Džonis suglumo.

— Ir jūs skambinate Keitei?

— Įvyko avarija. Nukentėjusiosios piniginiėje radome kortelę, kurioje Ketlina Rajan nelaimės atveju nurodyta kaip kontaktinis asmuo.

Džonis prisėdo ant lovos krašto. Tik vienas žmogus pasaulyje vis dar gali turėti kortelę, kurioje Keitė būtų kontaktinis asmuo nelaimės atveju. Ko, po galais, ji prisivirė šį kartą? Ir kas šiais laikais vis dar nešiojasi tokias korteles piniginiėse?

— Nukentėjusioji — Talė Hart, tiesa? Vairavo išgėrusi? Nes jei ji...

— Neturiu tokios informacijos, pone. Ponia Hart šiuo metu gabenama į Šventosios širdies ligoninę.

— Ar ji smarkiai nukentėjo?

— Negaliu atsakyti, pone. Jums reikės su kuo nors pasikalbėti Šventosios širdies ligoninėje.

Džonis padėjo ragelį, internete susirado ligoninės numerį ir paskambino. Teko laukti mažiausiai dešimt minučių, kol atsiliepė žmogus, galintis atsakyti į jo klausimus.

— Pone Rajanai? — kreipėsi moteris. — Kaip suprantu, jūs esate ponios Hart šeimos narys?

Kelionė atgal

Net krūptelėjo, išgirdęs klausimą. Kiek laiko praėjo nuo tada, kai pastarąjį kartą kalbėjosi su Tale?

Melas. Jis tiksliai žinojo, kada tai buvo.

— Taip, — atsiliepė jis. — Kas atsitiko?

— Mes nežinome visų smulkmenų, pone. Man tik pranešė, jog šiuo metu ją gabena pas mus.

Džonis žvilgtelėjo į laikrodį. Jei paskubėtų, suspėtų į keltą penktą valandą dvidešimt minučių ir maždaug po valandos būtų ligoninėje.

— Atvyksiu kaip galėdamas greičiau.

Suvokė neatsisveikinęs tik tuomet, kai ragelyje pasigirdo iš-tisinis signalas. Džonis padėjo ragelį ir numetė telefoną ant lovos.

Pasiėmęs piniginę, vėl pasigriebė telefoną. Siekdamas megz-tinio, rinko numerį. Ragelyje pypsėjo gana ilgai, ir tai priminė, jog dar ankstus rytas.

— Aalio?

— Korina. Atsiprašau, kad skambinu taip anksti, bet atvejis skubus. Ar gali berniukus nuvežti į mokyklą?

— Kas atsitiko?

— Turiu lėkti į Šventosios širdies ligoninę. Įvyko avarija. Ne-noriu palikti berniukų vienių ir neturiu laiko atvežti jų pas tave.

— Nesirūpink, — atsakė ji. — Būsiu po penkiolikos minučių.

— Ačiū. Lieku skolingas. — Džonis nuskubėjo koridoriumi ir pravėrė berniukų miegamojo duris. — Renkitės, vaikai. *Tučtuojau*.

Berniukai lėtai pakilo lovose.

— A? — atsiliepė Vilas.

— Aš išvažiuoju. Po penkiolikos minučių jus paims Korina.

— Bet...

— Jūs važiuosite pas Tomį. Gali būti, kad Korina paims jus ir po futbolo treniruotės. Aš nežinau, kada grįšiu.

— Kas atsitiko? — atitoko Lukas; jo mieguistas veidas nuo ne-rimo ištyso.

Šie berniukai žino, ką reiškia skubūs atvejai, tik rutina juos ramina. Labiausiai Luką. Jis kaip motina — maitintojėlis ir rūpintojėlis.

— Nieko, — trumpai atsakė Džonis. — Man reikia į miestą.

— Jis galvoja, kad mes vaikai, — burbtelejo Vilas, nusimesdamas antklodę. — Eime, Skaivolkeri.

Džonis nekantriai dirstelėjo į laikrodį. Penkios valandos aštuonios minutės. Jam tuoj pat reikia išvažiuoti, kad suspėtų į keltą.

Lukas išlipo iš lovos ir prisiartinio, pro rudų plaukų kuokštą žiūrėdamas į tėtį.

— Ar kas nors atsitiko Marai?

Žinoma, tai jų didžiausias rūpestis. O kiek kartų jie skubėjo į ligoninę pas mamą? Ir Dievas žino, ką šiomis dienomis išgyvena Mara. Jie visi dėl jos nerimauja.

Džonis pamiršo, kokie nepatiklūs gali būti vaikai, netgi dabar, praėjus beveik ketveriems metams. Tragedija paženklo juos visus. Rajanas labai stengėsi palaikyti berniukus, tačiau jo pastangų neužteko pamiršti mamos netektį.

— Ne Marai. Talei.

— Kas atsitiko Talei? — išsigandęs paklausė Lukas.

Jie labai myli Talę. Kiek kartų per praėjusius metus maldavo pasimatyti su ja? Kiek kartų Džonis vis sugalvodavo pretekstą išvengti susitikimo? Prisiminus jį nusmelkė kaltė.

— Tiksliai dar nežinau, bet pranešiu, kai tik galėsiu, — pažadėjo Džonis. — Būkite jau pasirengę, kai atvažiuos Korina, gerai?

— Mes ne vaikai, tėti, — pakartojo Vilas.

— Paskambinsi mums po treniruotės? — pasiteiravo Lukas.

— Būtinai.

Džonis atsisveikindamas pabučiavo sūnus ir pasičiupo nuo staliuko raktus. Dar kartą atsigrėžė į juos — du identiški berniukai po pilgiais plaukais, vilkintys trumpikėmis ir per dideliais marškinėliais, stovėjo susirūpinusiais veidais. Tada nuskubėjo į automobilį. Jiems vienuolika metų, jau gali dešimt minučių pabūti be priežiūros.

Kelionė atgal

Įsėdęs į automobilį, užvedė variklį ir išvažiavo. Kelte liko sėdėti automobilyje ir visas trisdešimt penkias minutes nekantraudamas barbeno pirštais per oda aptrauktą vairą.

Šeštą valandą dešimt minučių jis įsuko į ligoninės aikštelę ir sustojo po šviečiančiu gatvės žibintu. Saulė tekės tik po pusvalandžio, tad mieste buvo tamsu.

Rajanas nužingsniavo į pažįstamą ligoninę ir pasuko prie informacijos stalo.

— Talula Hart, — niūriai ištare. — Aš — jos šeimos narys.

— Pone, aš...

— Man reikia informacijos apie Talės būklę, *tuoj pat*.

Šiuos žodžius ištare taip griežtai, kad darbuotoja net šoktelėjo nuo kėdės, tarsi moterį būtų papurčiusi elektra.

— O, — tarė ji. — Tuoj grįšiu.

Jis pasitraukė nuo registratorės stalo ir ėmė vaikštinėti. Dieve, kaip jis nekenčia šios vietos ir tų pernelyg gerai pažįstamų kvapų.

Džonis įsitaisė nepatogioje plastikinėje kėdėje ir ėmė nervingai trepsenti koja į linoleumu išklotas grindis. Minutės slinko; kiekviena iš jų pamažu sekino jo kantrybę.

Per pastaruosius ketverius metus jis išmoko gyventi be žmonos, savo gyvenimo meilės, bet lengva nebuvo. Turėjo liautis gręžiojėsis atgal. Prisiminimai per daug skaudino.

Bet kaip galėjo neatsigręžti atgal būdamas čia, šioje vietoje? Jie atvažiuodavo į šią ligoninę dėl operacijų, chemoterapijos, radioterapijos; abu su Keite praleisdavo čia ilgas valandas, vienas kitą tikindami, kad vėžys nepranoks jų meilės.

Melas.

Kai galiausiai teko susitaikyti su tiesa, jie buvo vienoje iš palatų, čia, du tūkstančiai šeštaisiais. Džonis gulėjo šalia, laikė Keitę už rankos, stengdamasis nepastebėti, kaip ji sulyso per tuos kovos už gyvybę metus. Iš grotuvo šalia Keitės lovos sklido Kelės Klarkson daina. *Kai kurie žmonės laukia visą gyvenimą... tokios akimirkos kaip ši.*

Jis prisiminė Keitės veido išraišką. Skausmas tarsi skysta ugnis degino jos kūną; jai skaudėjo viską. Kaulus, raumenis, odą. Vartojo morfino, kiek turėjo drąsos, tačiau norėjo būti budri, kad vaikai nebijotų. *Aš noriu namo*, pasakė ji.

Kai Džonis pažiūrėjo į žmoną, galvoje sukosi vienintelė mintis: *ji miršta*. Tiesa smogė skaudžiai, sužadino ašaras.

— Mano mažiuliai, — tyliai ištarė moteris, tada nusijuokė. — Nors kokie jau čia mažiuliai. Dantys krenta. Beje, reikia sumokėti po dolerį. Dantukų fėjai. Ir nepamiršk visą laiką jų fotografuoti. O Mara... Pasakyk jai, kad aš suprantu. Kai man buvo šešiolika, taip pat bjauriai elgiausi su savo mama.

— Aš nepasirengęs tokiam pokalbiui, — pasakė Džonis, nekęsdamas savęs už silpnumą. Jis pamatė nusivylimą Keitės akyse.

— Man reikia Talės, — netikėtai pratarė ji, nustebindama Džonį.

Jo žmona ir Talė Hart buvo draugės beveik visą gyvenimą — iki vienas kivirčas išskyrė. Pastaruosius dvejus metus jos nesikalbėjo, ir per tą laiką Keitė susirgo vėžiu. Džonis negalėjo atleisti Talei ne dėl kivirčo (kuris, žinoma, įsižiebė dėl Talės kaltės), o dėl to, kad jos nebuvo, kai Keitei labiausiai to reikėjo.

— Tai kad ji taip bjauriai su tavim pasielgė? — karčiai atsiduso jis.

Keitė lėtai pasislinko artyn; vyras matė, kaip jai skauda judant.

— Man reikia Talės, — šį kartą švelniau pakartojo žmona. — Ji mano geriausia draugė nuo aštuntos klasės.

— Žinau, bet...

— Turi atleisti jai, Džoni. Jei aš galiu, tai ir tu gali.

— Nelengva. Ji įskaudino tave.

— O aš įskaudinau ją. Net ir geriausios draugės pykstasi. Jos pamiršta, kas svarbu, — Keitė atsiduso. — Patikėk, dabar aš žinau, kas svarbu, ir man jos reikia.

— Kodėl manai, kad ji ateis, jei paskambinsi? Praėjo daug laiko. Keitė nusišypsojo per skausmą.

Kelionė atgal

— Ateis. — Ji palietė Džoniui veidą, kad jis pažiūrėtų į Keitę. — Tau teks pasirūpinti ja... po visko.

— Ką čia kalbi, — sušnabždėjo jis.

— Ji ne tokia stipri, kokia apsimeta esanti. Tu tai žinai. Pažadėk man.

Džonis užsimerkė. Per pastaruosius keletą metų jis taip stengėsi pamiršti sielvartą ir įprasti prie naujojo savo šeimos gyvenimo. Visai nesinorėjo prisiminti tų siaubingų metų, bet kaip neprisiminsi — ypač dabar?

Talė ir Keitė. Beveik trisdešimt metų jos buvo geriausios draugės, ir jei ne Talė, Džonis nebūtų sutikęs savo gyvenimo meilės.

Talė pakerėjo Džonį vos tik įžengusi į jo apšiurusį biurą. Dvidešimtmetė mergina buvo kupina aistros ir ugnies. Ji įsiprašė į darbą mažoje televizijos stotyje, kuriai jis tuomet vadovavo. Džoniui pasirodė, kad įsimylėjo Talę, bet tai nebuvo meilė, tai buvo kažkas kita. Jis buvo pasidavęs merginos kerams. Ji buvo itin gyvybinga ir ryški. Šalia jos jautėsi tarsi patekęs į saulės šviesą po ilgų mėnesių tūnojimo šešėliuose. Jau pačią pirmą akimirką Džonis suprato, kad ji taps įžymybe.

Kai Talė supažindino jį su savo geriausia drauge Keite Mularki, mergina jokio įspūdžio nepadarė, atrodė blyškesnė ir tykesnė, tarsi skiedrelė, nešama Talės bangos keteros. Ir tik gerokai vėliau, kai Keitė išdrįso jį pabučiuoti, Džonis tos moters akyse išvydo savo ateitį. Vyras prisiminė, kaip jie pirmą kartą mylėjosi. Buvo jauni — jam trisdešimt, jai dvidešimt penkeri, — tačiau tik ji buvo naivi. *Ar visada būna taip?* — tyliai paklausė ji.

Meilė jį užklupo netikėtai, daug anksčiau, nei buvo pasirengęs ją sutikti. *Ne, atsakė jis, negalėdamas pameluoti. Ne visada.*

Susituokę juodu iš toliau stebėjo staigią Talės žurnalistės karjerą, ir nors Keitės gyvenimas buvo kitoks nei Talės, moterys išliko artimesnės nei seserys. Jos beveik kasdien kalbėdavosi telefonu, ir vieniša draugė jų namuose švęsdavo daugumą švenčių. Kai Talė atsisakė darbo televizijoje Niujorke ir sugrįžo į Sietlą kurti savo

pokalbių laidos, įkalbėjo Džonį prodiusuoti jos laidą. Tai buvo geri metai. Sėkmingi metai. Vėžys ir Keitės mirtis viską sugriovė.

Džonis negalėjo atsikratyti užplūdusių prisiminimų. Jis užsi-merkė ir atsilošė; žinojo, kada viskas ėmė byrėti.

Per Keitės laidotuves beveik prieš ketverius metus. Du tūkstančiai šeštųjų spalį. Jie sėdėjo Šventosios Cecelijos bažnyčioje, pirmoje eilėje...

... apmirę, nieko nematydami aplinkui, skaudžiai suvokdami, ko čia susirinko. Jie dažnai lankydavosi šioje bažnyčioje, per Kalėdų vidurnakčio, per Velykų mišias, tačiau šįkart viskas buvo kitaip. Vietoj auksinių, spindinčių dekoracijų visur stiebėsi baltos lelijos. Oras bažnyčioje buvo šleikščiai saldus.

Džonis sėdėjo it karys, ištiesinęs pečius. Dabar jis privalėjo išlikti stiprus dėl savo vaikų, jūdviejų vaikų, jos vaikų. Tokį pažadą davė žmonai, kai ji gulėjo mirties patale, bet taip sunku jį buvo tesėti. Viduje jautėsi sausas kaip smėlis. Šešiolikmetė Mara sėdėjo šalia jo tokia pat įsitempusi, susidėjusi ant kelių rankas. Ji vengė žiūrėti į tėvą; veikiausiai jau bus kelios valandos, o gal net dienos, kai nesutinka dukters žvilgsnio. Džonis žinojo, kad turėtų nutiesti tiltą per tą bedugnę, bet kai pažvelgdavo į savo vaiką, visa drąsa išgaruodavo. Jų šeimos sielvartas buvo gilus ir tamsus kaip jūra, tėvas sėdėjo ašarų išdegintomis akimis ir liepė sau: *Neverk. Būk tvirtas.*

Nejučia jis žvilgtelėjo kairėn, kur ant didžiulio stovo buvo padėta Keitės nuotrauka. Ten ji — jauna mama, stovinti paplūdimyje priešais jų namą Beinbridžo saloje; vėjas taršo plaukus, jos šypseną — it švyturys naktyje; rankos plačiai išskėstos, pasiruošusios apkabinti tris atbėgančius savo vaikus. Vieną naktį, kai jie gulėjo lovoje apsikabinę, Keitė paprašė surasti šią nuotrauką. Išgirdęs jos prašymą, suprato, kam prireikė. *Dar ne laikas*, sumurmėjo Džonis jai į ausį, glostydamas pliką žmonos galvą.

Kelionė atgal

Daugiau ji to neprašė.

Žinoma, neprašė. Netgi ligos išsekinta buvo stipresnė už vyrą, savo optimizmu saugojo šeimą.

Kiek žodžių toji moteris turėjo sukaupusi savo širdyje, kad nesužeistų jos baimė? Kokia vieniša ji turėjo jaustis?

Dieve. Jos nėra dar tik dvi dienos.

Dvi dienos, o jis jau nori, kad viskas būtų kaip anksčiau. Jis nori vėl laikyti savo žmoną glėbyje ir kalbėtis: *pasakyk man, mieloji, ko tu bijai?*

Tėvas Maiklas užlipo į sakyklą, ir susirinkusieji, jau ir taip tylūs, dar labiau nuščiuvo.

— Nesistebiu, kad tiek daug žmonių atėjo atsiveikinti su Keite. Ji buvo svarbi daugeliui iš mūsų...

Buvo.

— Ir jūsų neturėtų stebinti, kad ji paliko man griežtus nurodymus dėl šios ceremonijos, tad negaliu jos nuvilti. Keitė prašė, kad pasakyčiau jums — laikykitės vienas kito. Ji prisakė jums ne liūdėti, o džiaugtis likusiu gyvenimu. Ji norėjo, kad prisimintumėt jos juoką ir meilę, meilę, kurią jautė savo šeimai. Ji troško, kad jūs *gyventumėt*, — dvasininkui užlūžo balsas. — Tokia buvo Ketlina Mularki-Rajan. Netgi mirties akivaizdoje ji galvojo apie kitus.

Mara tyliai sudejavo.

Džonis paėmė ją už rankos. Tėvui prisilietus, mergaitė krūptelėjo ir pažiūrėjo į jį; jos akyse Džonis išvydo neapsakomą skausmą. Mara ištraukė ranką.

Pasigirdo muzika. Iš pradžių, atrodo, kažkur toli, o gal tai buvo tik garsai jo galvoje. Tik po minutėlės Džonis atpažino dainą.

— O ne, — pratarė jis, dusdamas iš susijaudinimo.

Skambėjo daina „Pametęs galvą dėl tavęs“.

Daina, primenanti jų šokį per vestuves. Džonis užsimerkė ir tarsi pajuto Keitę prie savęs; ji prigludo prie Džonio, ir jie ėmė sukotis pagal muzikos ritmą. *Paliesk mane tik kartą, ir tu suprasi, jog tai tiesa.*

Lukas, meilusias aštuonmetis Lukas, kuris vėl pradėjo sapnuoti košmarus ir kuri kartais ištikdavo išgąščio priepuoliai neradus savo mėgstamos seniai išaugtos antklodėlės, truktelėjo jį už rankovės.

— Mamytė sakė, kad verkti galima, tėti. Ji liepė man ir Vilui pažadėti, kad nebijosime verkti.

Džonis nė nesuvokė verkiąs. Jis nusibraukė ašaras ir trumpai linktelėjo sukuždėdamas „tu teisus, vyruti“, tačiau negalėjo pažiūrėti į sūnų. Bijojo, kad išvydęs ašaras vaiko akyse vėl praskys. Todėl nukreipė žvilgsnį prieš save ir atitolo nuo visko. Tėvo Maiklo žodžiai atrodė it maži šiurkštūs akmenukai, svaidomi į mūrinę sieną. Jie barkštelėję krito, o jis visą tą laiką stengėsi sąmoningai kvėpuoti ir negalvoti apie žmoną. Tai padarys vėliau, likęs vienas, naktį, kai šalia nieko nebus.

Pagaliau, atrodytų, po ilgų valandų pamaldos baigėsi. Džonis surinko savo šeimą, ir visi nusileido į bažnyčios pusrūsį. Ten išvydo tuzinus nematytų ar beveik nepažįstamų veidų ir suprato, kad Keitės gyvenime būta dalykų, apie kuriuos jis nė nenutuokė. Džonis pasijuto priblokštas ir palūžęs, tarsi atstumtas ir dar labiau įskaudintas. Pasitaikius progai, tėvas sukvietė vaikus ir pasišalino iš bažnyčios pusrūsio.

Prie bažnyčios buvo pilna automobilių, bet jo dėmesį patraukė kas kita.

Džonis pamatė Talę; ši stovėjo atkreipusi veidą į besileidžiančią saulę. Plačiai išskėtusi rankas ji lingavo, judino klubus tarsi kažkur girdėdama muziką.

Ji šoko. Vidury gatvės, prie bažnyčios, šoko.

Jis su tokiu įniršiu išrėkė jos vardą, kad net Mara šalia krūptelėjo.

Talė atsisuko ir pamatė juos prie automobilio. Ji išsitraukė ausinukus ir pajudėjo jų link.

— Kaip viskas praėjo? — tyliai paklausė.

Džoni visiškai užvaldė pyktis, ir jis juo pasinaudojo. Vis geriau nei tas bedugnis sielvartas. Žinoma, Talė vėl pirmiausia galvojo apie

save. *Skaudu* eiti į Keitės laidotuves, tai ji ir nėjo. Liko aikštelėje ir šoko. *Šoko*.

Nieko sau geriausia draugė. Gal Keitė ir įstengė atleisti Talei už savanaudiškumą; Džoniui tai padaryti nebuvo lengva.

Jis atsigręžė į savo šeimą:

— Lipkit visi į automobilį.

— Džoni, — Talė ištiesė ranką, tačiau jis žengė į šalį. Nenorėjo, kad jį kas nors liestų. — Aš negalėjau eiti vidun, — bandė pasiteisinti ji.

— Taigi. O kas galėjo? — karčiai atsiliepė vyras. Ir, pažiūrėjęs į ją, tučtuojau suprato padaręs klaidą.

Matydamas Talę jis dar skaudžiau suvokė, jog Keitės nebėra. Jos abi visada būdavo kartu, juokdavosi, kalbėdavosi, klaiikiai dainuodavo disko stiliaus dainas.

Talė ir Keitė. Daugiau nei trisdešimt metų buvo geriausios draugės, o dabar, žiūrėdamas į Talę, Džonis jautė nepakeliamą skausmą. Tai ji turėjo mirti. Keitė buvo verta penkiolikos Talių.

— Žmonės važiuoja pas mus į namus, — pasakė Džonis. — Ji taip norėjo. Tikiuosi, rasi laiko.

Jis išgirdo, kaip Talė šaižiai kvėptelėjo, ir suprato įskaudinęs moterį.

— Taip nesažininga, — tarė ji.

Stengdamasis daugiau nekreipti į ją dėmesio, Džonis įsodino šeimą į visureigį, ir slogioje tyloje jie nuvažiavo namo.

Blyški vėlyvo popiečio saulė apšvietė gelsvai dažytą medinį namą. Kiemas atrodė baisiai, apleistas per Keitės ligos metus. Jis įvažiavo į garažą, o paskui nuėjo į namą, kur, įsigėręs į užuolaidas ir vilnonius kilimus, vis dar tvyrojo ligos tvaikas.

— Kas toliau, tėti?

Džonis nė nepažiūrėjęs žinojo, kas galėjo užduoti tokį klausimą. Lukas, berniukas, kuris apraudodavo kiekvieną nugaišusią žuvytę ir kasdien atnešdavo po piešinį savo mirštančiai mamai; berniukas, kuris vėl pradėjo verkti mokykloje ir tylus prasėdėjo per savo gimtadienio vakarėlį; nepajėgė nusišypsoti net kai išpakavo dovanas. Jis toks jau-

trus, šis berniukas. Ypač Lukas, pasakė Keitė tą paskutinį, siaubingą vakarą. *Jis neįstengs susidoroti su ilgesiu. Apkabink jį.*

Džonis atsisuko.

Vilas ir Lukas stovėjo greta vienas kito, petys į petį. Aštuonmečiai vilkėjo vienodas juodas kelnes ir pilkus megztukus. Džonis šįryt pamiršo paraginti berniukus išsimaudyti, tad jų ilgi plaukai buvo netvarkingai išsidraikę, kai kur įsispaudę miegant.

Luko akys buvo didelės ir skaisčios, blakstienos sudrėkusios nuo ašarų. Jis žinojo, kad mamos *nebėra*, bet nesuvokė, kaip tai galėtų būti.

Mara priėjo prie brolių. Ji atrodė liesa ir išblyškusi, it vaiduoklis su savo juoda suknele.

Visi jie žiūrėjo į jį.

Dabar buvo metas ką nors pasakyti, paguosti, išmintingai partarti. Džonio, kaip tėvo, pareiga buvo paversti kitas kelias valandas į jo žmonos gyvenimo šventę. Bet kaip?

— Eime, berniukai, — atsiduso Mara. — Paleisiu „Žuviuką Nemo“.

— Ne, — suinkštė Lukas. — Tik ne „Žuviuką Nemo“.

Vilas kilstelėjo galvą. Paėmė brolių už rankos.

— Ten miršta mama.

— O, — Mara linktelėjo. — Tai gal „Nerealiosius“?

Lukas liūdnam linktelėjo.

Džonis vis dar galvojo, ką, po galais, pasakius savo sielvartaujantiems vaikams, kai sučirškė durų skambutis.

Jis krūptelėjo išgirdęs tą garsą. Vėliau vargiai prisiminė, kaip viskas praėjo, kokie žmonės jį supo, kiek kartų vėrėsi durys. Kaip nusileido saulė ir už lango stoji naktis. Jis tik liepė sau *vaikščiok, judėk, sveikinkis*, bet, rodės, negalėjo pajudėti iš vietos.

Kažkas palietė jo ranką.

— Man labai gaila, — pasigirdo moters balsas, ir Džonis atsisuko.